

NÉP BARÁTJA.

KIADJA A' PESTI KÖZÉPPONTI VÁLASZTMÁNY.

A' ki mint vet, úgy arat.

Lapunkra folyvást előfizethetni!

Juniustól kezdve még mindig szolgálhatunk teljes számu példányokkal, az egész június-decemberi folyamának előfizetési ára öt huszas.

Negyedévi előfizetési ár, postán úgy mint helyben, két bankó forint.

Felelet Tánecsics Mihálynak!

Ha a' esizmadia a' esizmadiát veri, kérdés nélkül is tudhatni, hogy saját mesterségükön vesztek össze; mert épen az emberi állatban van meg azon szánandó tulajdonság, hogy egyik a' másikat marja, 's hogy ezen emberi gyengesség még az újságíróban is néha megvan, Tánecsics Mihályban elég szomoruan tapasztalók.

Tánecsics Mihály egy néplapot ad ki, és mi is néplapot adunk; hivatásunk volna a' hályogot leszedni azon népnek szeméről, melyet századokon keresztül kiszámított gabszág tartogatott a' vakoskodásban. 'S e' helyett Tánecsics mit teszen? felénk vagdalózik, és épen azért, hogy egész a' szájbarágásig magyarázunk meg mindent: ránk kiáltja, hogy a' népet sült bolondnak nézzük!

Polgártárs! Magyarorszáiban milliók vannak, kik valóságos gyermekek, 's ezekhez szívesen szólunk azon nyelven, melyet a' gyermek is könnyen megért; 's ezt azért tesszük, nehogy a' szabadság napjának felkelése után maradjon egyetlen egy is, kit a' vakoskodásban feledtünk, mert talán olly égben hadarászó szavakkal beszéltünk, melyet ő meg nem érthetett. Mondám milliók vannak még ez országban, kik előtt még az őszinte szó is újdonság; vannak ugyan értelmesebbek is, de ezek adjanak hálát az istennek, hogy értelmük idejekorán úgy megerősödött, hogy mi nekik ujat nem mondhatunk.

'S ha van? a' mint isten úgy segéljen, hogy van még néhány millió, ki csak a' jól megmagyarázott szóból ért; akkor nincs ember, sem Pontius sem Pilatus sem Tánecsics Mihály, ki min-

ket szokott írásmódunktól eltántorit; mert mi nem Táncsicsnak írunk, hanem írunk azon népnek, melly egyszerű beszédünkből tud csak egyetmást megérteni. Tudván pedig azt, hogy Krisztus az eltévedt századik juhot megkeresendő, a' meglevő kilenczvenkilenczet odahagyá, kedvesebb lévén néki az elveszett egy juh, mint a' meglevő kilenczvenkilencz; ez tudva, senki sem veheti rossz neven, hogy mi sem távozzunk el azon módtól, mellyen annyi embert felvilágosíthatunk.

Táncsics Mihály maradjon a' maga útján, ha azt jobbnak hiszi, és olvassa lapját az, a' ki nek épen arra van kedve; de miránk se haragudjék ön, ha mi is magunk esze után megyünk, és megyünk mindaddig, míg ember találkozik, a' ki lapjainkat olvasni fogja.

Haszontalan feleselgetésre pedig sem időt sem papirost nem veszteget

a' „Nép barátja“ szerkesztősége.

A' zsidókról.

(Vége.)

Ott hagytuk el a' szót, hogy a' zsidót a' volt jobbágy emberrel együtt elnyomták, és kérдем, kik nyomták el? nem más, mint a' régi kormány! Ennek szükséges volt a' nép elnyomatása, szükséges pedig azért volt, mert haszna volt belőle.

A' régi kormány beszédte az adót, a' kamarai uradalmak jövedelmét, a' hányák termékeit, szedte a' vámot és harminczadót az ország szélein, postabér és lutri jövedelmeket, és a' beszédés után — senkinek sem adott számot! Már az emberek úgy megromlottak, hogy egymásnak a' szemét is kilopnák, ha tán a' markukban tartanák is? hát még ha a' kutyára úgy bizzák a' hájat, hogy még számot sem tartozik adni? Jó madarak voltak ezek a' régi kormányzók, értettek a' tehénfejéshez, de arra is vigyáztak, hogy az alattvalók észre ne vegyék, ki nyúzza le róluk a' bőrt. És valljon miből állott ezen vigyázat? elnyomták a' népet, a' mit bővebben is megmagyarázok.

Magyarországban ötszázezer nemes ember volt, egyedül ezek viselhettek hivatalt, és senki más, egyedül a' nemes ember szólott a' törvényhozásba, és senki más? a' nemes adót és

vámot nem fizetett, az az: ingyen élt a' földön. Ez volt a' legjobb viz a' régi kormány malmára, és ekképen használta azt rossz céljaira.

A' szegényebb nemességet pénzzel vesztegette, hogy olyanokat válasszanak a' hivatalra és követségre, a' kik a' régi kormánynak kuszipajtásai voltak. Ezen hivatalnokok közül többen egyebet sem tettek, mint a' szegény jobbágy embert nyomorgattak, a' követek pedig olyan törvényeket csináltak, mellyek a' szegény ember sorsán nem sokat könnyebítettek; de különösen arra vigyáztak, hogy a' jobbágyság soha se vergődhessek arra, hogy ő vagy a' fia vagy unokája úgy mint a' nemes ember megyei tisztviselő és követ lehessen, mert ha egyszer ezen jusra vergődhetnék, talán eszébe jutna számon kérni a' zsebjeből kizsarolt pénzt, és ha számadást nem látna, megtagadná az adót, és nem lenne a' régi kormányzóknek miből csipni-lopni; vagy pedig a' számadás által kordába foghatná őket az ország, és kevesebbet lophatnának! Erre nagyon vigyáztak a' czinkosok és így okoskodtak: nemes ember van ötszázezer, ennek van jusa törvényeket hozni, 's nehogy olyan törvényt hozzon, melly a'

nemnemesnek is megengedje, hogy a' törvényhozásba beleszólhasson, és utóbb még az adóról számot is kérjen, tehát a' lopott pénzből megvesztegette a' nemességet, és csináltatott vele olyan törvényt, a' minőt a' kormány akart.

Mi lett ennek a' következése? a' megvesztegetett nemesség által választott követek, minthogy a' nemesség ugy sem fizetett adót, a' paraszt sorsával mit sem törődött, és nem bánta, ha az utolsó krajczárig nyúzta is a' kormány, a' melly aztán hasznát is vette a' prédának, és hoszuállásképen azokat a' nemes urakat, kiket meg nem tudott vesztegetni, kik aztán a' jobbágyságnak pártját fogták, minden módon üldözte!

Továbbá: egy második célja volt a' régi kormánynak, az tudniillik, hogy a' szegény nép sohase tudja igazán, ki volt az ő nyomorgatója? 's minthogy a' megyei tisztviselők szedték be az adót, a' melly a' nemnemes embernek keserves fizetése volt, ugyanazért e' szegény nép azt gondolta, hogy a' nyomorgatás egyenesen a' nemességtől származik? holott az ördögök csak a' nemesség háta mögé bujtak, és helyettük a' jobbágyság mindig a' nemességet szidta, mert azon néhány tisztviselő nemesember volt. Így terelte el magáról a' gyanút a' kormány, és így ért el egy másik célt is, hogy a' nemesség ellen huszította a' jobbágyságot és minden nemnemes embert.

Ezen gyűlölség ugy meggyökeredzett, hogy a' nemes a' nemnemesnek, ez pedig amannak halálos ellensége lett; a' szegény ember egyedüli megváltóját a' királyban hitte, nem tudván, hogy a' király nevében a' kormány dolgozik, ez pedig ugy tesz, hogy a' nemességgel nyuzatja az adózó népet, azon mese példájára, midőn a' majom megfogta a' macska lábát, és azzal kaparta ki a' gesztenyét a' tűzből. Ezen gazsághól a' kormánynak kettős haszna volt, 1-ör a' nemnemes ember pénzt bátran lophatta, 2-ör a' nemességet gyűlöletessé tette. 'S épen ebben fekszik az ördögi mesterség, midőn kettőt összehusztanak, hogy a' zavarban könnyebb legyen a' halásztatás.

A' mesterségesen kicsinált elnyomatást így folytatták: a' nemnemes embernek gyermeke semmi hivatalra sem mehetett a' vármegyén, de egyéb hivatalba sem, mert mindenütt azt kérdezték: nemes ember vagy? Azonkívül pedig a' kormány vigyázott, hogy olyan könny vagy ujság ne lásjon napvilágot, mellyből a' nemnemesnek a' szeme is felnyílnék; ezért maradt a' nép setéségben, tudomány nélkül, és épen a' tudomány hiányában nem tudott szegénységén és terhelt állapotján segíteni, és az ördögi áskálódás egy ellenséget csinált neki, — a' nemességet, hogy legyen valaki, a' ki ellen szüntelen panaszkodhassék, a' kit a' bűnnél is jobban utáljon.

De a' nemességnek sem volt ám valami kényelmes dolga, mert a' törvények szerint a' nemes ember földjét polgárember meg nem vehette, a' miért a' nemes ember földjére pénzt senki sem szeretett kölcsönözni; így a' nemesség szinte el volt nyomva, mert szorult állapotban csak nagy feladással tudott pénzt keríteni. Azonkívül a' nemességet a' kormány títulusokkal bolondította, és a' titlust drágán osztotta, ezáltal a' nemességet hiú nagyravágyásra szoktatván pazarlásba vitte: 's az eladósodott népet azon állapotba hozta, hogy a' kormánynál hivatalt koldult, és a' hivatalért lelkét is eladta a' kormánynak, 's lett belőle parasztnyuzó!

De hogy többet ne mondjak, az elnyomásnak egy harmadik nép volt alá vetve: tudniillik a' zsidók. Ezek a' nyomorultak még inkább el voltak nyomva, mert ezeknek a' hivatalokon kívül ugy szolván mesterséget üzni sem volt szabad, és egyedül a' kereskedésre voltak szorítva! Itt szereztek is pénzt, és épen ezen pénz hozta rájuk az átkot, mert a' nemes ember a' nagy rangért elpazarolván mindenét, a' zsidótól vett kölcsön, a' szegénység pedig adóba adván filléreit szinte csak a' zsidótól szedte a' pénzt; a' zsidó pedig sem hivatalt, sem mesterséget nem üzhelvén a' kormány gazsága miatt, ha éhség miatt meghalni nem akart, vagy lopni kénytelenített, vagy ha egy pár forintja volt,

kétszeres árért adta a nemes embernek vagy az adózónak. Így a kormány azt érte el, hogy a nemest, nemnemest, és a zsidót egymásra huzította, élni senkit sem hagyott, maga pedig mosolyogva nézte, mikor ezek egymásra haragudtak.

Most itt állunk, mint a fakép, — bámuljuk egymást! A nemes és a polgár ember pénztelenül és nagyánt adósságba verve, a zsidó pedig veszett névvel és gyűlöltetve áll mellettünk, míg a gaz régi kormány pénzünkkel tele-zsákolva magát, megugrott, magunkra hagyván bennünket, kiket előbb szépen összehusztott: karvaly szemei mindig ránk lesnek, hogy a nemesség a volt jobbágyok és a zsidók miképen verik agyon egymást?

És te isten ott a mennynek országában, legyél bizonyosága szavainak, hogy az egymásra böszített nép ösmerje meg a régi kormánynak előre kicsinált gázságát, melly a vért a vér ellen böszítette!

Eszünkön legyünk, s ha már a gaz csalókat meg nem büntethetjük, legalább egymásnak hagyjunk békét, és vegyük hasznát eszünknek, hogy békességet csinálhassunk e zavart országban.

Lám, a nemesség velünk együtt viseli már a terheket, velünk együtt hozza a törvényeket, együtt gazdálkodunk és vigyázunk minden fillérre, tehát a testvéri szeretet és az egyenlőség is megvan közöttünk, mi örökre biztosít, hogy országnyuzó nem fogja e hazát pénzből kipuszítani, és egymás ellen felbujtani; de ehhez most és mindörökké megkívántatik, hogy eszünkön legyünk, és szabadságunkat híven megörizvén, azt a szabadságot minden emberrel megosszuk!

Minden ember szabad ezen hazában, csak a zsidó van elnyomva, és ha mi akarjuk, a zsidó velünk együtt szabad; mesterséget, kereskedést és tudományokat üzhet úgy mint akárki, és meg lesz mentve azon nyomorú helyzetből, hogy embertársainak verejtékén élődjék. De jól esett nekünk, mikor a szabadságnak csak a híret is hallottuk? ugyan kérek minden becsüle-

tes embert, nem volna-e gyalázat ránk, hogy a zsidók még most is rabszolgák legyenek? ha csak azt nem akarjuk, hogy a rabszolgáknak a magja ki ne vesszen!

Velünk együtt nyomorgott a zsidó nép, s midőn isten a szabadság áldását árasztá ránk, nem kérdé, hogy a faluban lakik-e zsidó? És az isten irgalma nem azt keresi: ki magyar? ki német? ki zsidó? hanem kinek a szenvedéseit akarja jutalmazni!

De még egyet mondok. A zsidónak szokásait, mellyek talán a mi gondolatainkkal el-
lenkeznek, vajmi könnyen szabályozhatja azon törvényhozás, mellyben most már mi is beleszólunk. Az isten saját kezünkre bizta szabadságunkat, és ezen országnak sorsát, és ha egykor a végítéleten sáfárkodásunkról számot kérend, ne legyen az vétünk, hogy másoknak a szabadságot megtagadtuk!

Vas Gereben.

Az országgyűlésről.

A katonai törvény be van fejezve, a követek erősen küzdének, és a határozat ámbár nincs egészen a szánk ize szerint, még is legalább azt mondhatjuk, hogy valamit mi is nyertünk, és így vigasztaljon bennünket az a magyar közmondás, hogy jobb a valami, mint a semmi.

Az országgyűlés határozataikint minden tizenkilencz éves ifju katona leend, s ha a tizenkilencz évűek közül a negyvenezer katona ki nem kerülne, a husz évesekre kerül a sor. És hogy jól megértsük egymást, tudnunk kell, hogy a katonáskodástól sem gróf, sem bárónak, de senkinek a fia sem lesz mentve, de sőt maga helyett sem állíthat mást, hanem kiki elmegyén maga helyett, valamint ha megszomjazik a gazdag urfi, akkor sem iszik helyette valami fogadott ember! hanem iszik maga!

Igazságosabbat nem is lehet képzelnünk,

mint azt, hogy a' törvény senki fiában kivételt nem tesz, és elejét veszi annak, hogy a' penezes ember mást küldjön maga helyett, 's tán a' kályha mellől nevesse mások bajlódását. A' törvénynek ezen rendeletében látom feltámadni az igazságot, mely egy röffel mér a' grófnak úgy, mint a' szegény embernek. És valamint nehezen esett nekünk, hogy a' teher egyedül a' szegény ember vállát nyomta; úgy most örömmel fogadjuk a' ránk eső tartozást, tudván, hogy a' hazának egy polgára sincs, kit a' törvény a' haza védelmezésétől vagy más tehertől felmentett volna!

Szinte nevezetes pont az, hogy a' magyar katonaságot ezután nem szabad testileg megbüntetni! Bot, vessző, farmatring, bikacsék és akármiféle verőszerszám legyen az, de attól a' katonánk mentve van. Boldog isten, de csak még sem lakolj messze az emberektől, 's ha bár egy időig elnézed is az emberek zsarnokságát, utóbb te is bele szólsz, mert im most is megéretéd velünk az időt, midőn a' katonát, mint a' barmot nem szabad már ütni-verní! Hány hetvenkedő katonatiszt kinezta agyon a' szegény katonát, némellyik tisztnek a' szája úgy rá járt az ötven botra, mint a' torkos eb a' szalonnára, 's az ilyen átkozott ember miatt néha tán ok nélkül úgy elverték szegény katonánkat, hogy a' deresbe harapta foga helyét...!.. Nincs bot többé, — nincs, mely eddig valóságos barom-má alázta az embert! Azé azt mondom, hogy minden apa mondja meg fiának: fiam! katoná vagy, engedelmeskedjél a' haza törvényei szerint rendelt előjáróidnak, — első törvényed legyen a' becsület, kötelességedre ezután nem a' bot ijeszt, hanem a' becsület ösztönöz! Magyar fiúnak még predikáczióknak is elég ennyi!

Legnevezetesebb pont az, mely egyszerűsmint a' vitának is nagyszerű tárgya volt, hogy a' kiállítandó katonaság külön regementekbe állítassék-e? miután a' meglevő regementek a' háború alatt tetemesen megfogyván, a' hadügyminister azon hiányt kipótoltatni akarta! Hosszu vita után az lett a' határozat, hogy a' meglevő regementek

hiánya kipótoltatik, és a' mennyiben a' mostani katonaság ellenség előtt áll, azt ott most újra tanítani úgy sem lehet, tehát a' pótlékul besorozandó ujonczok is a' mostani német komandószót fogják betanulni, de mihelyt a' béke helyre áll, vagy idő és alkalom megengedi, a' régi regementek is egészen magyar lábra állítatnak. Azon seregből pedig, mely a' regementek kipótlása után is még vagy huszonöt ezer embert tesz, új regementek alakítatnak magyar komandószó alatt és magyar ruhában, 's ezeknek tanítására a' meglevő regementbéli tiszteknek legalább fele alkalmaztatik.

Ebből ugyan az látszik, hogy az ujonczok mintegy két seregben oszlanak fel; azonban ne feledjük, hogy nem azt kell e' zavaros időben meggondolnunk egyedül, hogy milyen seregben oszlik el az ifjuság, de azt inkább, hogy milyen érzelme van? Ez ifju csapatgyermekeink vagy tesvéreinkből fog állani, 's ha bennük a' mi vérünk foly, mely csak e' magyar hazát szereti: úgy nem féltém őket a' frakk alatt sem, sőt a' régi katonaságot is felvilágosítják hazánk sorsáról, mely az ő karuk vitézségére és hűségére is számol. — Ez ifju nép a' régi regementekben apostola lesz az új szabadságnak; példa, hogy Krisztusnak tizenkét tanítványa volt, és mégis egy keresztény világot teremtettek, annál inkább hiszem, hogy egynehány ezer ifju annál könnyebben feléleszti régi katonáink szívében e' szent szavakat: hon és szabadság!

A' ki e' szent kötelességet teljesíteni akarja: engedelmeskedjék a' törvényeknek!

Vas Gereben.

Egyházi hirharang.

Nemrég megirtuk, a' pápista papság, minő tárgyakra nézve gyűjtött híveinél aláírásokat használt, és ezután hű olvasóinkat — reménylem — eléggé felvilágosítottuk. Most viszont a'

protestáns atyafiak bibelődnek egyházuk belső szerkezetének aggasztó feltésével. Ez az ügy imigyen áll. Törvényben ki van mondva, hogy a' minden felekezetű egyházak és iskolák ellátásáról és díjaztatásáról az ország fog gondoskodni. Ez a' végzés pápista és protestáns lelkészeknek tetszik-e vagy nem: ezt tőlük az ország nem is kérdi. Melly célra azonban, hogy a' jövő országos nemzeti gyűlésre törvényjavaslatot lehessen felterjeszteni, a' vallási és nevelési minister az összes hazából a' protestáns feleket velök tartandó értekezlet végett, jövő september első napjára Pestre meghívta. Most ágostai, helvét és unitarius protestáns keresztény atyánkfiai nyakra-főre gyűléskednek, tanácskoznak, követeket választanak, és ezeknek utasításokat dolgoznak ki. Még nem is tudják a' minister minő tervet akar eleibök terjeszteni, már ök előre évdíji felszámításokat tesznek, és eddigi jogaik 's szabadságuk beszorítása ellen tiltakoznak, sőt semmi egyházi vagy iskolai újítást (reformot) elfogadni nem akarnak, készek lévén inkább az országtól veendő díjaztatás nagy jótéteményéről lemondani, mint egyházuk és iskoláik kormányzasi modorából valamit engedni. 'S mind ezt pedig az atyafiak cselekszik, nem csak saját gyűléseikben maguk között, hanem a' hi. lapban az összes haza hallatára: mellyel elgondolhatják kegyelmek, hogy a' jószívű ministeren is nem kissé alkalmatlankodnak. A' jámbor protestánsok is tehát (valamint a' pápisták) mind az efféle újításokba mindjárt vallásukat ütlik bele, és a' lelkiismeret szabadságát: mit pedig sérteni bármely felekezetünél, eszeágába sem jut sem minis: nek, sem országgyűlésnek. Hiszen más a' vallás, más az egyház. Vallás a' mag, egyház a' magnak hüvelye. Mind egyházi, mind iskolai kormányzás — hogy az új közállományhoz illesztessék — bátran szenvedhet változást és újítást, a' nélkül, hogy a' vallás legkevésbé is bántassék. De kell is annak némü változást szenvedni; ugy a' pápista mint a' protestáns egyházra nézve. 'S vajjon mit árt-hatna ez a' híveknek? Miért nem lehetne némely eddigi gyakorlatokról lemondani, oly nagy

jótétért, mellyet a' közállomány a' protestánsokkal közölni szándékozik? Vajjon akarnók-e, hogy a' polgári közállományban a' sok külön-külön egyház-állomány, ebben viszont az iskolai állomány, ezután is sziveltessék; mint valamely nagy iskatalyában egy kisebb iskatalya, 's ebben még más kisebb? Épen bizony, majd protestáns uraim kedvéért türetnék ám még ezután is illy kiváltságos pecsovics-kormány! Mi nem ülünk a' ministeri tanácsban, de ugy hiszszük, hogy egyház és iskola kormányát is valamely üstökénél fogva elmulhatlanul kezében kell tartani a' ministernek, szintugy, mint az összes nemzetörséget és a' megyei hatóságokat, a' ministerség, az általa kinevezett főtiszteknél fogva kormányozza. Egyházban és iskolában, ha a' közlekedéseket és elemi tanítókat a' községek szabadon választják, miért nem lehetne a' főbb lelkészek választását és az illető felekkel egyetértőleges kinevezését a' ministerségre hagyni, mikor minden lelkészt és tanítót az ország díjaz? Protestáns atyánkfiai! kár illyenekkel fellépni. Kár a' nektek most egyszer elvalahára kivivott országos díjaztatást illy szükkeblü jogfeltételekért kockáztatni. No de azt kockáztatni tinétek nem is szabad. A' közállomány mind azokat kik saját javuk ellen dolgoznak, és a' régiekhez konok ragaszkodás miatt saját jobblétöket megvetik, mint tudatlan gyermekeket, önboldogításra kényszeríteni is fogja. 'S a' protestánsok, vagy is inkább: a' protestáns híveket képviselő világi urak járhatnak így. Mert hogy ez ügyet mindenképen felvilágosítsuk, itt is főképen olly urak kacsói vannak játéokban, kik a' népnek és papágnak nem baráti. Ök vitték eddigelé protestáns egyházban az uralkodást, egyházak szabadsága ürügye alatt. Ugyan-is melleleg legyen súgva olvasóinknak, hogy protestánsoknál kormányzás ügyében a' lelkészek csak üres figurázó személyek. 'S most ugyan e világi urak azok, kik uralgásuk némü beszorítását, és a' szegény prédikátoroknak egy kis jobblétre vergődését irigylük és féltük; 's nem sajnálnák a' szegény népet, mellynek vallásiól a' közállomány a' papi fizetések terhét kegyesen levenni szán-

dékozik; hanem szívükön elhordozzák azt, hogy a' szegény nép e teher alatt tovább is meghagyassék, csak az ő eddigi hatalmuk ne csorbuljon. De ne félj protestáns nép! vannak neked is pártfogóid rosz-akaróid ellen; mindenestre számolhatsz a' nemeslelkű ministerek pártfogására, kik ha látandják hogy uri hitrokoniid a' te elnyomásoddal akarnak, nem lényeges jogukhoz tovább is makacsul ragaszkodni, és az egyházi dolgok új rendét elfogadni vonakodtak: ki fogják mondani nekik a' parancs-szót: muszájn. Jövöre valamint a' pápistákra nézve a' korábbi nagy papuralkodás meglesz törve: ugy a' protestáns világiak uralkodásasem állhat meg. Csak le is vele mindenikkel!

Nép-véd. *)

Mi hir Budán?

Az országgyűlés vége felé közeledik, a' képviselők nem sokára vissza térendenek, némellyek kipihenik a' fárasztó munkát, némellyek pedig — ha van nekik — számot vetnek lelkiismeretükkel, hogy Pesten egyebet sem tettek az idő-mulasztásnál. Bizony nem tudnók megmondani, hány követ üldögélt itt, mint a' tuskó, 's ha nem szólt, az hagyán! de sem szíve, sem lelke nem gondolt azon nép javára, melly őt képviselőül küldötte.

A' ráczokkal mindedig sem végeztünk, legközelebb annyi haszontalan hirt kaptunk, hogy már egyet sem merünk olvasóinknak megírni, mert ugy tapasztalók, hogy a' jó hir ritkán igaz!

A' magyar bankókból a' két forintos már köz kézen forog, és minden ember szívesen elfogadja, tudván, hogy ezüstért Pesten rögtön be lehet váltani. Legközelebb az egyforintosokat bocsáljak ki, utána pedig nem sokára a' nagyobb bankókat.

*) Közöljünk tisztelt polgártársnak levelét; általunk ösmert érdemei kezességeknek, hogy soraival csak használni akart.

Szerk.

Bécsben valami német ember ajánlotta magát hogy Kossuthot titkon megöli! Lám, lám, csak nem vészett ki a' ezudar faj, melly a' magyarokat és a' megváltónkat láb alól el szeretné tenni! Hohó, német! Magyarországbán is vigyáznak ám, hogy holmi gazemberek amugy atabotában az orrunk alá ne piszkátjanak.

K Ü L F Ö L D.

Ausztria. Bécsbe megérkezett Ferdinand, a' ki a' mi királyunk is; és a' mint halljuk, mindig körülötte vannak a' mi legnagyobb ellenségeink. Bécsben megint zavargások vannak, a' napszamosoknak napi bérét jóval is alább akarták szállítani, miért a' nép fegyvert ragadott. Ezen zavargások azonban titkos kéz által készülnek, hogy összezavarodván a' nép, katonasággal rohantassák meg a' lakosokat, kiktől előbb a' fegyvert, azután a' szabadságot szándékoznak elvenni a' népnek ellenségei. Tanuljunk a' szomszédok példáján, ne marakodjunk egymás között, huszításoknak ne higgyünk, mert akkor rohan ránk a' katonaság, midőn egymás hajába kapaszkodunk.

Vidéki hírek.

Szalk Sz. Márton, Aug. 17.

Az isten minden jókkal áldja meg kigyelmedet, szerkesztő uram!

Azt ígérte kigyelmed, hogy az ilyen szegényembernek a' levelét is kiadja szerkesztő uram, ha ujságába ír; de meg azt is ígérte, hogy mindenkinek szívesen szolgál jó tanácssal, kik hozzá folyamodnak. En hát kigyelmednek ígérte nem tartván csak szép szónak; egy kis levelet kanyarítottam, tüstént kivitem a' sóházhoz, megkérve az öreg Markus levélhordókat, hogy vigye el D. Pentelére és mondja meg a' póstamesternek, hogy küldje el kigyelmednek. Ha e' levelet szerencsésen megkapja kigyelmed 's elolvassa,

tudassa az egész országban kedvesatyánkfiával, hogy mik történnek Pesthez 6 mérföldnyire — Szalk Szent Mártonban.

Hát biz itt, édes jó szerkesztő uram, a' szabadságot sehogy sem tudják ám felfogni, hogy miben áll? — de mégis azt gondolják, hogy most szabadság van, tehát most már a' volt jobbágy embernek senki sem parancsol? Megmondom az okát, miért mondtam ezt? Hát mióta kijött az, hogy robot nincs, a' városházát egészen korcsmává tették, hol, ha valakinek kedve kerekedik, muzsikáltat is, sőt tánczol is azon az asztalon, melly mellől birák uraimék az igazságot kiszolgáltatják. 'S így történt ez akkor, mikor a' robot elmúlt, mikor követet voltunk választani D. Vecsére, így az őrsereg kétszeri elindulásakor és ma is, midőn egy része visszaérkezett, pedig higye el kigyelmed, elég tágas korcsmánk van ám, hol inkább fölillenek ez a' dinomdánom. Azt kérdi kigyelmed, hogy hát biró uram és notáros uram nem ellenzik az ilyenfélét? ellenzik biz azok, de nem mernek szólani, ők is féltik a' konczot, hogy mindszentkor kitésszük őket, de meg szó a' mi szó, biró uram igen is lágy ember. 'S illendőnek találja-e ezt kigyelmed? *) 's ha nem, szidja meg a' szent mártoniakat, hogy minek tesszik az igazság templomát korcsmává?

Másik ujság pedig nálunk az, hogy most másodszor is kellett menni a' nemzetöröknek a' ráczok ellen. Ennek kiállítására nálunk volt Hegedűs Sándor esküdt, kit környékünkön kevélységéről és nagyszájúságáról ismernek. Senkinek sem volt kedve elmenni, mert lám a' vármegye azt ígérte, hogy Szent Mártonból sehova sem kell menni, de azért csak elmentek. Hát ekkor történt az, hogy tanitónkra is kihúzták a' sor-

*) Valóságos gyalázat ez, nem is egyéb; ezeket az embereket úgy képzelem, mintha a' koldus is úgy kérné az istent: adj uram isten jó módot, majd iszom aztán az egészségedre, és a' templomba járok tánczolni!

Szerk.

sot: de ő mondá, hogy nem mehet el, mert a' minister azt rendeli, hogy a' mi oskolánknak is be kell állani 1-ső Septemberig, de ő ezzel nem gondolva, meghagyta biró uramnak, hogy ha el nem akarna menni a' tanító, vasra veresse. Más nap megjött az ujságban [egy] parancsolat a' ministertől, hogy a' tanitónknak nem kell elmenni, hát elmegy az esküdt uramhoz Apostagra biró uram, de ő azt mondta, hogy az a' rendelet nem mi ránk tartozik; pedig ugy-e ránk tartozik? *) de azért tanitónk nem ment el, mert az őrnagy úr e' rendeletnél fogva felmentette. Figyelmeztetjük járásbeli atyánkfiait, hogy ezt a' nép ellenségét, ki még most is vasra akarja a' tanitót veretni igazsága mellett, 's ki a' régi mórest levetkezni nem tudja, a' megyeházához még seprőnek sem válasszuk meg!!

Egyszer azt is ígérte kigyelmed, hogy a' követünkről is ír 's ha málé szájú lesz, megpirongat kigyelmed, hogy minek választottuk meg? Hát a' mi követünk Hajós József él-e? **) azt hisszük tán meghalt, mert szavát se hallhatni. Mondja meg neki kigyelmed, hogy megbántuk hogy képünkben elküldtük. De biz nem is akartuk mi, hanem ide jött a' viceispán és a' sógora, rá beszélte notáros uramat, meg a' biró uramat, hogy csak azt válasszuk 's mi is beleegyeztünk, vigyázatlanok lévén, 's higye el kigyelmed, hogy az így történt az egész körületben.

Ennek a' levélnek a' kinyomtatásáért, ha kell fizetni írja meg kigyelmed hogy megnyit, szívesen megküldöm, csak hogy kiadja ám szóról szóra. Hát máskor irjak-e? ***) Ha akarja ír

tisztelője
Dömök János.

*) Mindenesetre.

Szerk.

**) Csak azt tudjuk róla, hogy él, egyebet semmit! Majd leszen idő, mikor a' követeket egyenként leírjuk ezen ujságban!

Szerk.

***) Szívesen vesszük, csak olyan dologról írjon, melly a' községnek javára van! Fizetést nem veszünk el.

Szerk.

Felelősszerkesztő: Vas Gereben. (Radákovich József.) Szerkesztőtárs: Arany János. Szerkesztői szálás: Pesten Üriutcában, b. Orczyházban, második emelet.